
WIADOMOŚCI MUZEALNE

Nr 3/2005 (4)

MAJ 2005

BIULETYN INFORMACYJNY PAŃSTWOWEGO MUZEUM STUTTHOF

TWÓRCA „PROJEKTU SHOAH” W MUZEUM STUTTHOF

4 maja przybył do Muzeum Stutthof niemiecki artysta Ekkeland Götze. Odwiedził tym samym kolejne miejsce zagłady Żydów w okresie Holocaustu. Götze odwiedza 26 takich miejsc w Europie – jego trasa wiedzie przez Niemcy, Polskę, Litwę, Białoruś, Ukrainę, Mołdawię, byłą Jugosławię, Czechy, Austrię. Wszędzie pobiera ziemię, sporządza dokumentację fotograficzną i zaznacza położenie techniką satelitarną.

Z pobranej ziemi powstaną freski, które stworzą fryz zainstalowany w głównym ciągu łączącym obiekty Centrum Gminy Żydowskiej w Monachium.

Artysta znany jest ze swoich projektów na całym świecie. Wykorzystując ziemię jako tworzywo, pokazuje ją równocześnie jako fundament bytu, symbol istnienia. Dał się poznać dotychczas jako twórca m.in. w Tybecie, USA, Nowej Zelandii.

Monachijski „Projekt SHOAH” ma być gotowy w 2006r.

DZIEŃ PATRONA SZKOŁY

6 maja Zespół Szkół im. Pamięci Ofiar Stutthofu w Sztutowie obchodził Dzień Patrona Szkoły. Obchody rozpoczął uroczysty apel, w którym uczestniczyła młodzież, grono pedagogiczne oraz zaproszeni goście, w tym Romuald Drynko, dyrektor Państwowego Muzeum Stutthof. Następnie młodzież zaprezentowała krótkie humorystyczne scenki rodzajowe, których tematami były: „tolerancja” i „mniejszości narodowe”. Uroczystości zakończyło złożenie kwiatów i zapalenie zniczy pod pomnikiem Walki i Męczeństwa w Muzeum Stutthof.

60. ROCZNICA WYZWOLENIA KL STUTTHOF

7 maja w Państwowym Muzeum Stutthof uroczystości obchodzone 60. rocznicę wyzwolenia KL Stutthof oraz zakończenia II wojny światowej. W uroczystości wzięli udział byli więźniowie obozu, kombatanci, wojewoda pomorski, dyplomaci, przedstawiciele Ministerstwa Kultury, samorządów, wojska, policji, młodzież szkolna oraz mieszkańcy powiatu nowodworskiego. Uroczystości uświetnił występ chóru Akademii Medycznej w Gdańsku pod dyrekcją Jerzego Szarafińskiego oraz imprezy towarzyszące:

- XV Ogólnopolski Szachowy Memoriał Ofiar Stutthofu,

- X Żuławski Sztafetowy Bieg Pamięci Narodowej na trasie Muzeum Stutthof – Nowy Dwór Gdański,

- Praca radiostacji okolicznościowej SP60KLS upamiętniającej rocznicę wyzwolenia obozu,

Odślonięto również cztery czasowe wystawy, o których piszemy poniżej.

MUZEALNE WYSTAWY

7 maja w Państwowym Muzeum Stutthof, otwarte zostały cztery czasowe wystawy:

I.

„Z NAJWIĘKSZĄ BRUTALNOŚCIĄ...” Zbrodnie Wehrmachtu w Polsce, wrzesień – październik 1939r.

Wystawa, przygotowana przez Instytut Pamięci Narodowej oraz Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie ukazuje zbrodnie armii niemieckiej popełnione na ziemiach polskich w okresie pierwszych dwóch miesięcy II wojny światowej. Jej celem jest też uzupełnienie wystaw hamburskiego Instytutu Badań Społecznych „Wojna na wyniszczenie. Zbrodnie Wehrmachtu 1941-1944”. Na wystawie prezentowane są przykłady tych zbrodni, za które bezspornie odpowiedzialni są żołnierze niemieccy. Popełnili je od 1 września do 25 października 1939 r., a więc w czasie funkcjonowania tzw. administracji wojskowej, kiedy to Wehrmacht sprawował władzę zwierzchnią nad okupowanymi terenami i ponosił pełną odpowiedzialność prawną za działania wszystkich formacji i instytucji III Rzeszy na zajętych przez Niemców terytorium II Rzeczypospolitej.

II.

OŚWIĘCIM – DACHAU AUSCHWITZ – DACHAU

Porozumienie w cieniu przeszłości

Wystawa stanowi istotny głos w toczącej się obecnie dyskusji na temat jak obchodzić się z przeszłością i jak przekazywać wiedzę o niej, zwłaszcza, kiedy jest tak bolesna. To właśnie spotkania ludzi z Oświęcimią i Dachau ukazują skierowaną ku przyszłości perspektywę stosunków polsko-niemieckich w ramach europejskiego porządku, opartego na demokracji, prawach człowieka i tolerancji. Oświęcim i Dachau to dzisiaj miejsca spotkań i nauki o międzynarodowym znaczeniu, dzięki którym możliwe staje się przezwyciężenie stereotypów i zaszłości historycznych, kładących się cieniem na współczesności. Nieznany szerzej jest jednak fakt, że Oświęcim i Dachau to równocześnie nazwy żywych organizmów miejskich o historii liczącej kilkaset lat. Oba miasta stały i stoją – niezależnie od różnych warunków historycznych, w których powstały oba obozy – przed wyzwaniem, jakim jest właściwy stosunek wobec mroków narodowo-socjalistycznej przeszłości. Podjęcie tego wyzwania spowodowało, iż już na początku lat 80-tych zostały zawiązane pierwsze kontakty osób i instytucji z Dachau – Akcja Znak Pokuty – Służba dla Pokoju, Kreisjugendring (Związki Młodzieżowe w Dachau) i Dachauer Forum (Katolicki Związek Kształcenia Dorosłych). W minionych 15-tu latach nawiązano bliskie więzi i zorganizowano wiele spotkań pomiędzy artystami, młodzieżą, szkołami, przedstawicielami samorządu, pracownikami miejsc pamięci. W ich ramach kilkuset Polaków z Oświęcimią poznało Dachau i odwrotnie, kilkuset Niemców z Dachau odwiedziło Oświęcim. O tym właśnie jest ta wystawa.

III.

MIĘDZYNARODOWA WYSTAWA MALARSTWA I RZEŹBY

Obrazy, rzeźby i instalacje przestrzenne są próbą ocalenia prawdy o tragicznej historii XX wieku, a także gorzką refleksją nad współczesnością, w której kruchość ludzkiego istnienia jest zagrożona konfliktami zbrojnymi, przemocą i nienawiścią.

IV.

MALARSTWO ROMANA LIPSKIEGO

Obrazy w prostej, plakatowej formie mówią o współczesnych zagrożeniach, o wszechobecnej agresji. Jednocześnie są

manifestem artysty, który opowiada się za światem tradycyjnych wartości.

XV OGÓLNOPOLSKI SZACHOWY MEMORIAL IM. OFIAR STUTTHOFU

Jedną z imprez towarzyszących obchodom 60. rocznicy wyzwolenia KL Stutthof był XV Ogólnopolski Szachowy Memoriał Ofiar Stutthofu. W memoriale wzięło udział 39 zawodników z Polski i Rosji. Zwycięzcą zawodów został polski zawodnik – arcymistrz Aleksander Mišta.

II REJS PAMIĘCI KL STUTTHOF – KL AUSCHWITZ

13 maja, z przystani Sztutowo-Cegielnia na Wiśle Królewieckiej, żeglarz Wojciech Kalinowski rozpoczął II Rejs Pamięci KL Stutthof – KL Auschwitz. Celem podróży jest upamiętnienie 60. rocznicy wyzwolenia obydwu obozów koncentracyjnych oraz zakończenia II wojny światowej.

Pan Wojciech mieszka w Maksymilianowie, niewielkiej miejscowości koło Bydgoszczy. 10 lat temu, mając 64 lata, po 30 latach nieprzerwanego uprawiania pieczarek, postanowił zrobić sobie dłuższy urlop. Z dwóch górskich kajaków zbudował katamaran i wyruszył nim z Bydgoszczy do Sztutowa, a stamtąd do Oświęcimia. Na maszcie katamaranu widniał napis: „Nigdy więcej obozów”. W ten sposób zamierzał uczcić 50. rocznicę wyzwolenia obozów oraz zakończenia II wojny światowej. – *Trzy czwarte mężczyzn w mojej rodzinie, w tym mój ojciec, zginęło podczas II wojny światowej. O tym żeby uczcić ich pamięć, a także pamięć wszystkich ofiar tej wojny, myślałem już od dawna. Ale dopiero w 1995 roku mogłem swój zamiar zrealizować* – mówi pan Wojciech.

Rejs w górę Wisły trwał ponad dwa miesiące. Przez ten czas żeglarz nawiązał wiele przyjacielskich kontaktów i przeżył moc przygód. Teraz, po 10 latach, postanowił swój wyczyn powtórzyć, tym razem przy pomocy łodzi żaglowej. Całe przedsięwzięcie jest zorganizowane i sponsorowane wyłącznie przez niego. Przed rozpoczęciem rejsu, w dniu 13 kwietnia, żeglarz spotkał się z Romualdem Drynko, dyrektorem Muzeum Stutthof, któremu zaprezentował album przedstawiający relację z rejsu sprzed 10 lat. Na zakończenie spotkania dyrektor złożył żeglarzowi życzenia „stopy wody pod kilem”. Jak ważne są to życzenia świadczy fakt, iż w 1995r.z liczącej 927 kilometrów trasy, przez ponad 80 kilometrów żeglarz musiał swoją łódź przepychać brodząc w płytkiej wodzie lub przeciągać na linach z brzegu. Pomyślnych wiatrów kapitanie Kalinowski!

OBJAZD STUDYJNY

W ostatnich dniach maja, grupa pracowników Państwowego Muzeum Stutthof wzięła udział w tradycyjnym, dorocznym objeździe studyjnym. Tym razem trasa przebiegała przez Chełmno nad Nerem, Opole, Łambinowice, Rogoźnicę, Żagań i Żabikowo k. Poznania. Uczestnicy wycieczki zwiedzili muzea i miejsca związane z historią II wojny światowej.

Wydawca: Państwowe Muzeum Stutthof.

Redakcja: Romuald Drynko, Jerzy Gębacki, Marcin Owiński, Waldemar Szymański
